

Stoletnica tverdke J. C. Mayer

Med onimi šestimi ljubljanskimi tverdka-
mi, ki praznujejo letos ob enem s svojo
stanovsko organizacijo tudi stoletnico svo-
jega obstoja, je tudi, kakor smo že poro-
čali, tverdka J. C. Mayer, ena vodilnih in
največjih manufakturnih trgovin Slovenije.

Tverdka je ustanovil dne 1. novembra
1834 Jacob C. Mayer iz Bavarskega, ki
pa je med tem že izstopil iz bavarskega
državljanstva in je bila zato pritožba proti
ustanovitvi njegove trgovine zavrnjena.
Svojo trgovino je J. C. Mayer ustanovil v
Špitalski ulici v poslopju starega meščan-
skega špitala, po katerem je tudi ulica do-
bila svoje ime. V kratkem času je J. C.
Mayer razvil svojo trgovino do ene prvih
trgovin v mestu. Prodajal je blago na drob-
no in na debelo in zato ustanovil tudi
manjšo menjalnico. Med njegovimi klienti
je bil tudi Prešernov prijatelj Andrej
Smole. V kratkem je postal J. C. Mayer
popolnoma Ljubljčan, zlasti še, ko se je
poročil z Ivano Sone, hčerko uglednega
ljublanskega trgovca. Njegov edini sin,
Emerik, ki se je rodil l. 1841, je vstopil
v očetovo trgovino l. 1859 in dal po oče-
tovi smrti podjetju nov razmah. Razširil je
svojo menjalnico in ustanovil v Gradcu še
drugo banko pod imenom E. C. Mayer &
Comp., ki je delovala do leta 1908. Ka-
kor drugi takratni veliki trgovci, tako se
je tudi Emerik Mayer udeleževal v in-
dustriji in ustanovil l. 1867 tvornico za
žičnike, l. 1907. pa tvornico papirnatih
vreč v Metelkovi ulici. Bil pa je tudi sko-
zi desetletja član upravnega sveta Kranj-
ske industrijske družbe.

Ljubljanska trgovina J. C. Mayer se je
zlasti razširila po potresu, ko se je pre-
selila v sedanje prostore v Kresiji. Vsi
lokali so bili tako moderno in luksuzno
urejeni, da so bili takrat prava senzacija
za Ljubljano. Sedanji šef tverdke Emerik
ml. je vstopil v tverdka l. 1902. in jo vodi
po očetovi smrti v l. 1916. do danes. Tudi
sedanji šef se je poročil z Ljubljankom,
in sicer s hčerko uglednega ljubljanskega
tvorničarja Samasse. Kakor oče, tako je
tudi sin deloval v industriji in je od l.
1931. eden glavnih družabnikov tverdke
Jugo-Rhomberg & Co., ki ima tvornico
čipk v Zagorici pri Bledu.

Tverdka J. C. Mayer je ena glavnih ljub-
ljanskih manufakturnih trgovin, ki je č-
sto domača in ki se je tega tudi vedno
zavedala. Nastavljala je le domače ljudi
in to večinoma ljudi, ki so bili nad vse
agilni v naših narodnih društvih. Poseb-
no v starejših časih je bil pomočniški zbor

tverdke Mayer za marsikatero naše na-
rodno društvo eden glavnih podpornikov.
V Sokolu, v Čitalnici, v pevskih društvih
so bili nameščenci tverdke Mayer agilni
člani, da omenimo le nekatere, posebno
delavno, ko: Pavel Drašler, Anton Vrbanec,
Ivan Vernik, Josip Dacar, Fran Mula-
ček, itd.

Tverdka Mayer je imela vedno tudi to
dobro načelo, da je plačevala svoje name-
ščence zelo dobro in da jih ni menjavala.
Zato so večinoma ostajali vsi njeni sotrud-
niki, razen če so se osamosvojili, skoraj
vedno do konca svojega življenja pri tverd-
ki. Tako n. pr. sedanji poslovodja Karl
Tekavčič, ki praznuje prihodnje leto že
60letnico službovanja pri tverdki.

Mnogi sotrudniki pa so se tudi osamo-
svojili in postali ugledni trgovci in pod-
jetniki. Tako n. pr. gg. Ivan Engelsberger
v Trzinu, Josip Ciuha v Ljubljani, Mar-
tin Ogorevc v Konjicah, Makso Domicelj
v Rakeku, Franc Peterkovič v Pregradi,
tvorničar Henrik Francel na Prulah in
drugi.

Tverdka J. C. Mayer je tipičen primer
domače tverdke, ki je v korist vsemu na-
rodnemu gospodarstvu, pa čeprav njen
lastnik ni sin našega naroda. Z nastav-
ljanjem le domačih ljudi pa je tverdka na-
ša in zato se s priznanjem spominjamo
njenega jubileja in ji želimo, da tudi v
novi stoletnici enako uspešno nadaljuje
svoje delo.

Indeksi cen zagrebške Delavske zbornice za mesec september

Indeksi cen na debelo (22 predmetov,
2 skupini, cene v l. 1918 = 100): totalni
indeks 1039, (v avgustu 1934 1045 in v
septembru 1933 1057). Cene na debelo so
ostale torej napram avgustu skoraj iste,
napram septembru 1933. pa so padle.

Indeksi cen na drobno (57 predmetov,
4 skupine, julij 1914 = 100): totalni in-
deks v septembru 1934 1219, v avgustu
1934 1219 in v septembru 1933 1266. V
primeri z avgustom so ostale nelzpreme-
njene, v primeri s septembrom pa so na
zadovale za 45%.

Indeks življenskih stroškov za delav-
sko družino štirih oseb (4 skupine pred-
metov, julij 1914 = 100%): celotni indeks
september 1934 1138 in 1091, avgust 1934
1154, od. 1106 in september 1933. 1188, od.
1137. Življenski stroški so se v primeri s
prejšnjim mesecem znižali za 1'24%, v
primeri z lanskim septembrom pa za
3'62%.